

**ХАРАКТЕРИСТИКА КІЛЬКІСНИХ ТА ЯКІСНИХ ПОКАЗНИКІВ
НЕЗАКОННОГО ПОВОДЖЕННЯ ЗІ СПЕЦІАЛЬНИМИ
ТЕХНІЧНИМИ ЗАСОБАМИ НЕГЛАСНОГО ОТРИМАННЯ
ІНФОРМАЦІЇ (ст. 359 КК УКРАЇНИ)**

А. О. Хлопов, аспірант кафедри кримінального права та кримінології факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ

Постановка проблеми. Ефективне впровадження законодавчих ініціатив неможливе без дослідження кількісних та якісних показників функціонування правових інститутів. Кримінально-правові норми, що стоять на варті прав і свобод громадян потребують виважених та обґрунтованих змін. Одним із наріжних каменів нині діючого Кримінального кодексу України (далі – КК України) є сфера незаконного поведження зі спеціальними технічними засобами негласного отримання інформації (далі – СТЗНОІ). З моменту внесення ст. 359 КК України до Кодексу вона піддавалася декільком принциповим змінам та доповненням, що втім породило більше питань, ніж відповідей. Дослідження статистичних даних дає змогу оцінити вплив норм, передбачених ст. 359 КК України, на суспільні відносини, виявити дефектні позиції закону та отримати корисні результати, що позитивно сприятимуть на рівень захищеності громадян від незаконного втручання у приватне життя та створять умови для протидії злочинності в означеній сфері.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загальні дослідження кількісних і якісних показників злочинності були предметом наукових пошуків таких дослідників: А. М. Бабенко, В. М. Бесчастний, О. А. Георгу, Т. О. Давидова, В. П. Качуровська, Г. С. Поліщук,

А. В. Савчук, М. І. Фіалка, О. М. Храмцов, С. В. Черкасов та ін. Поодинокими аспектами статистичного аналізу в сфері незаконного поводження зі спеціальними технічними засобами негласного отримання інформації присвятили свої праці окремі науковці, зокрема: В. Я. Бондаренко, В. І. Возний, М. Г. Гапієнко, О. О. Дудоров, Б. Є. Драп'ятий, Б. Д. Леонов, І. В. Логінов, М. І. Цимбал, Т. В. Лутак, проте ґрунтовного дослідження кількісних та якісних показників злочинності, передбаченої ст. 359 КК України, фактично не проводилося, а нечисленні наукові роботи не задовольняють сучасних вимог і потребують нового погляду, спираючись на дані офіційної статистики та звітності останніх років, з метою виявлення існуючих та сплячих проблем, отримання реальних результатів для впровадження в кримінально-правову, процесуальну та наукову діяльність.

Метою статті є дослідити офіційну статистику та звітність Державної судової адміністрації України та Генеральної прокуратури України щодо злочинів, передбачених ст. 359 КК України, за останні роки. Проаналізувати причини її коливань, окреслити основні показники та визначити основні характеристики злочинності та соціально-демографічні ознаки структури засуджених у сфері незаконного поводження зі СТЗНОІ.

Виклад основного матеріалу. Включена у 2001 році до КК України ст. 359 мала врегулювати встановлений порядок поводження зі СТЗНОІ на рівні кримінально-правової норми та підкреслити виключне право держави на використання цих засобів у оперативно-розшуковій діяльності. Проте внесення окремих змін і доповнень не дало в повній мірі досягти правової визначеності в означеній сфері та успішно протидіяти злочинним проявам. Більше того, збудували лабіринт невизначеності та фрагментарності законодавства, заплутаність правового регулювання якого у купі з розмитістю ознак віднесення засобів до СТЗНОІ не зменшила рівень злочинності, навпаки, сприяла погіршенню правової матерії та перегляду практиками позицій щодо задекларованої та реально властивої цьому злочину тяжкості суспільної небезпеки, що мала наслідком призначення штрафів у мінімально визначеного санкцією розмірі або звільнених осіб від відповідальності.

За розрахунками експертів, кількість зареєстрованих у світі злочинів у середньому зростає на 5% щороку. Причиною є прорахунки та недостатньо компетентна робота правоохоронних органів, що призводить до безкарності винних у вчиненні злочинів; недостатня спроможність правоохоронних органів у сучасних умовах ефективно протидіяти злочинності¹.

Згідно з доктриною злочинність – мінливе, динамічне, суспільно небезпечне явище, яке потребує постійного поточного всебічного моніторингу, що надає можливість державі і суспільству мати уявлення про масштаби і особливості проявів злочинності. Моніторинг первинної про них інформації здійснюється за допомогою кількісно-якісних показників злочинності².

Кількісні характеристики, з одного боку, відображають стан такого явища, як злочинність, а з другого, орієнтують державу та суспільство на розробку і впровадження адекватних заходів протидії цьому явищу³. За даними Генеральної прокуратури України з 2013 по 2019 р. було обліковано 492 кримінальних правопорушення за ст. 359 КК України, досудове розслідування у яких здійснювалося органами Служби безпеки України (далі – СБ України). У розрізі років цифри виглядають таким чином: у 2013 р. – 179, у 2014 р. – 68, у 2015 р. – 44, у 2016 р. – 66, у 2017 р. – 74, у 2018 р. – 61⁴. Вказану тенденцію злочинів детально ілюструє рис. 1, згідно з яким на 2013 рік припадає абсолютний пік облікованих правопорушень, який у наступних роках стабілізується. На вказану динаміку значною мірою вплинули зміни процесуального законодав-

¹ Міщенко Н, Тарасова К, 'Статистичний аналіз рівня злочинності в Україні. Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень' (2018) випуск 4 частина 1 Збірник наукових студентських праць 163

² Голіні В, Головкіна Б, (ред) *Кримінологія: Загальна та Особлива частини: підручник* (Право, 2014) 56

³ Храмов О, 'Рівень, структура та тенденції поширення кримінального насильства в Україні' (2015) Випуск 20 Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право» 147

⁴ Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування за січень-грудень 2013–2018 рр.: статистична інформація Генеральної прокуратури України (Генеральна прокуратура України) <<http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html>>

ства, якими внесено зміни до порядку прийняття та фіксації заяв про вчинені злочини та реагування на них з боку правоохоронних органів.

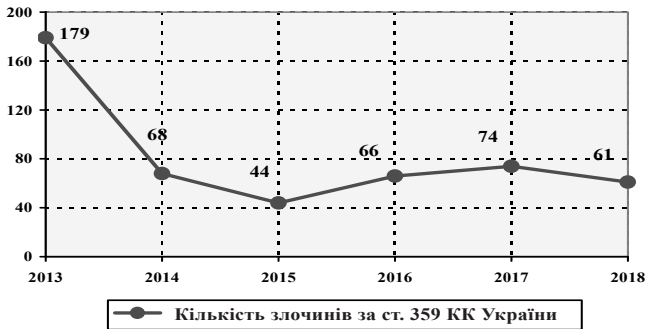


Рис 1. Кількість облікованих Службою безпеки України злочинів, передбачених ст. 359 КК України за 2013–2018 рр.
(за даними Генеральної прокуратури України)

Слід зауважити, що інтерпретація отриманих даних вимагає врахування фактору скорочення території обліку злочинів, до якої з другого кварталу 2014 року не потрапляють Автономна Республіка Крим та окремі райони Донецької і Луганської областей, тимчасово непідконтрольні українській владі¹. У відсотковому відношенні показники в питомій вазі від загальної кількості кримінальних справ за ст. 359 КК України за весь досліджуваний період розподілилися таким чином: 2013 р. – 36,38%, 2014 р. – 13,82%, 2015 р. – 8,94%, 2016 р. – 13,41%, 2017 р. – 15,05%, 2018 р. – 12,40%. З отриманих результатів вбачається тримання показників починаючи з 2014 р. практично на одному рівні, що в цілому вказує на стабілізацію рівня злочинності у сфері незаконного поводження зі СТЗНОІ, яка простежується в останні 5 років, не дивлячись на бурхливий розвиток науково-технічної думки та непослідовність законодавства.

¹ Бесчастний В, 'Кримінологічний аналіз стану злочинності в Україні' (2017) 1 Підприємництво, господарство і право 208

При цьому слід враховувати латентність, відомості щодо якої відсутні, а статистика майже не ведеться, однак достеменно відомо, що вона значно перевищує вказані показники кількості офіційно зареєстрованих злочинів. Як зазначає В. Ф. Оболенцев за оцінками міжнародних дослідників, їх обсяг визначається на рівні 60% від усієї чисельності вчинених посягань¹.

Аналізуючи темпи приросту (зниження), слід завжди звертати увагу не тільки на процентні показники, а й на величину абсолютного приросту (зниження), оскільки один і той самий темп може виражатися в різних абсолютних величинах залежно від абсолютного рівня, з яким цей приріст (зниження) порівнюється². Тож повертаючись до офіційних даних Генеральної прокуратури України загальна кількість кримінальних правопорушень облікованих СБ України за період 2013–2019 рр. складає 21916 кримінальних правопорушень, з яких: у 2018 р. – 6700, у 2017 р. – 3622, у 2016 р. – 3648, у 2015 р. – 2726, у 2014 р. – 3650, у 2013 р. – 1570³. З огляду на наведений вище графік у середньому на ст. 359 КК України припадає близько 2,23% від загальної кількості облікованих СБ України злочинів. Показовою є ситуація у розрізі років: 2013 р. – 11,40%, 2014 р. – 1,86%, 2015 р. – 1,61%, 2016 р. – 1,86%, 2017 р. – 2,04%, 2018 р. – 0,91%. За шість років питома вага облікованих злочинів за незаконне поводження з СТЗНОІ зменшилася майже в 12 разів. Це відбулося внаслідок деякого зменшення справ за ст. 359 КК України та збільшення облікованих злочинів підслідних оперативним підрозділам СБ України за іншими категоріями.

Досліджуючи зазначені дані, можна простежити декілька витків кратного збільшення кількості облікованих СБ України кримінальних правопорушень, що припадають на 2014 р. (збільшення в 2,3

¹ Оболенцев В, *Латентна злочинність: проблеми теорії і практики попередження* (Видавець СПД ФО Вапнярчук М Н, 2005) 4

² Сміяна Л, Нікітіна Ю, *Кримінологія: підручник* (Національна академія управління, 2010) 36

³ Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування за січень-грудень 2013–2018 рр.: статистична інформація Генеральної прокуратури України (Генеральна прокуратура України) <<http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html>>

рази порівняно з 2013 р.) та 2018 р. (збільшення в 1,85 разу порівняно з 2017 р.), а у цілому у порівнянні з показниками 2013 р. та 2018 р. кількість правопорушень виросла майже в 4,3 рази. Стрімкий стрибок, що відбувся у 2014 р., пояснюється значним збільшенням показників облікованих злочинів по розділах I «Злочини проти основ національної безпеки України» – 435, проти 6 у 2013 р. та IX «Злочини проти громадської безпеки» – 1672 проти 2 у 2013 р. Зворотна ситуація за 2018 р., де збільшення відбулося за рахунок злочинів, передбачених розділом XVII «Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг» – 2467, проти 276 у 2017 р. та розділу XVIII «Злочини проти правосуддя» – 612, проти 75 у 2017 р.

Показовою виглядає статистика закритих кримінальних правопорушень за ст. 359 КК України, згідно з якою загалом закрито 281 провадження, що становить 54,11 % від облікованих за розглянутий період. Фактично кожне друге провадження було закрито на підставі однієї з ч. 1 пп. 1, 2, 4, 6 ст. 284 КПК України. У розрізі років ситуація така: 2013 р. – 194 (більше ніж обліковано у звітному році), 2014 р. – 37, 2015 р. – 22, 2016 р. – 11, 2017 р. – 8, 2018 р. – 9¹. Вбачається тенденція поступового зменшення кількості закритих проваджень, що може говорити, з одного боку, про підвищення якості слідства, з другого – у купі зі зменшенням кількості облікованих злочинів щодо незаконного поводження з СТЗНОІ на загальне зменшення злочинності у цій сфері. Статистика 2013 р., на яку припадає 69,03 % закритих справ за весь період, вказує на труднощі, з якими здійснювався перехід до нового процесуального законодавства.

Звертаючись до звітності Державної судової адміністрації України, доцільно почати аналіз з 2010 р., коли до ст. 359 КК України були внесені зміни, що розширили коло незаконних діянь, визнавши незаконним придбання та збут СТЗНОІ та посиливши відповідаль-

¹ Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування за січень-грудень 2013–2018 рр.: статистична інформація Генеральної прокуратури України (Генеральна прокуратура України) <<http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html>>

ність. У період 2010–2018 рр. загальна кількість осіб, судові рішення щодо яких набрали законної сили, становила 438 осіб, з них: на ч. 1 ст. 359 КК України припадає 303 особи та 135 осіб на ч. 2 вказаної статті¹, що демонструє рис. 2.

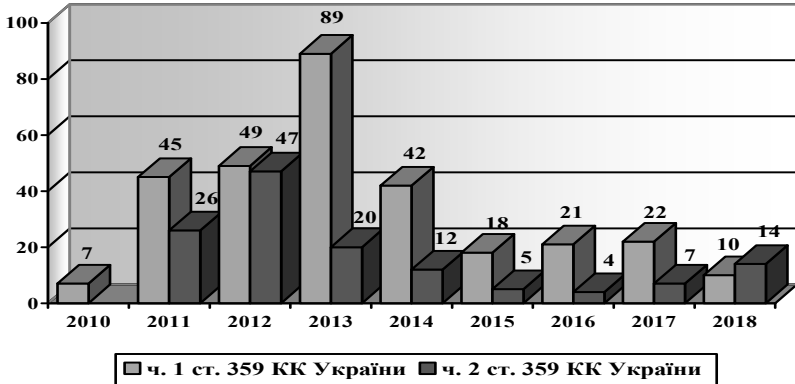


Рис. 2. Кількість осіб, судові рішення щодо яких набрали законної сили за період 2010–2018 рр.

(за даними Державної судової адміністрації України)

Кількісні показники вказують на хвилеподібність практики за ст. 359 КК України з постійним зростанням до 2013 р., на який припадає пік (109 осіб) з послідуєчим спадом та вирівнюванням показників, починаючи з 2015 р. Т. В. Лутак зазначає, що в останні роки ст. 359 КК України перестала бути «мертвою», адже низку справ за цією статтею доведено до стадії винесення обвинувального вироку. Проведення по них ускладнюється як відсутністю усталеної кримінально-правової доктрини в цій сфері, так і складнощами із проведенням експертними підрозділами експертизи щодо належності

¹ Звіти Державної судової адміністрації України за формами №6 «Про кількість осіб, засуджених, виправданих, справи щодо яких закрито, неосудних, до яких застосовано примусові заходи медичного характеру та види кримінального покарання» за 2010–2018 рр. (Судова влада України) <https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/>

засобів до СТЗНОІ¹. З позицією можна погодитися лише частково із огляду на відсутність практики за ч. 3 ст. 359 КК України, проте у розрізі частин 1 та 2 вказане твердження можна характеризувати щонайменше як досить сміливе з огляду на те, що в період 2013–2018 рр. було вручено підозру 270 особам та направлено до суду 248 обвинувальних актів, тож позиції щодо наближеної практики до нуля є дещо перебільшеними.

Розгляд структури призначених покарань констатує домінування штрафу, який застосовувався в переважній більшості випадків 239 разів, що складає 66,57% в загальному масиві всіх покарань. Такий стан справ дозволяє стверджувати про завищення законодавцем рівня суспільної небезпеки злочину, передбаченого ст. 359 КК України, та як наслідок реакції судових органів, які віддають перевагу застосуванню менш обтяжливих видів покарань. Вказану тенденцію простежив і В. Я. Бондаренко, який зазначив, що покарання у виді позбавлення волі, якщо і призначаються, то суд у подальшому звільняє особу від відбування цього покарання на підставі ст. 75 КК України (94% випадків). Статистика переконливо доводить, що суди не вважають ці злочини такими, що становлять велику суспільну небезпеку, тому і вироки виносять із подальшим звільненням від відбування покарання у виді позбавлення волі або штраф у незначному розмірі².

Штраф вважається найбільш м'яким видом покарання, з нього починається система кримінальних покарань, встановлена ст. 51 КК України. Сучасна кримінальна наука вбачає у ньому реальну альтернативу найбільш суворому виду – позбавленню волі. Українське суспільство та держава усвідомлюють, більш того, досягли взаємного розуміння з приводу необхідності роз-

¹ Лутак Т, 'Кримінально-правові аспекти незаконного поводження із спеціальними технічними засобами негласного отримання інформації' (автореф дис канд юрид наук Харків нац ун-т внутр справ, 2017) 14

² Бондаренко В, 'Кримінальна відповідальність за незаконне поводження зі спеціальними технічними засобами негласного отримання інформації за кримінальним правом України' (автореф дис канд юрид наук Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016) 16

ширення сфери застосування покарань, не пов'язаних із позбавленням волі¹. Окрім цього, на фоні зменшення доходів громадян, штраф є не менш ефективним й обтяжливим покаранням. Більше того, він забезпечує, з одного боку, надходження до державного бюджету й заощаджує кошти на утримання кримінально-виправних закладів, з другого – впливає на особу через застосування майнових обмежень, що стимулює особу до пошуку законних засобів заробітку. Такий підхід не тільки позитивно впливає на рівень соціалізації особи, а і певним чином превентивно попереджує вчинення нових злочинів.

Повна характеристика покарань у розрізі окремих частин ст. 359 КК України виглядає таким чином: за ч. 1 штраф застосовувався 219 разів (97,33% від усіх покарань за цією частиною), до позбавлення волі було засуджено 3 особи (1 особа на строк покарання 1 рік та 2 особи на строк від 1 до 2 років), 2 особи засуджено до обмеження волі та 1 особу до арешту, а за ч. 2 до штрафу зверталися 20 разів (52,63% від усіх покарань за цією частиною), до позбавлення волі було засуджено 18 осіб (3 особи на строк від 1 до 2 років, 2 особи на строк від 2 до 3 років та 13 осіб на строк від 3 до 5 років). Стаття 359 КК України характеризується значною кількістю осіб, звільнених від покарання з випробуванням у період 2010–2018 рр., яке було поширено на 123 осіб, що відповідає 31,30% від усієї кількості засуджених (28 осіб за ч. 1 ст. 359 КК України та 95 осіб за ч. 2), що ілюструє рис. 3. При цьому 7 осіб, засуджених за ч. 1 ст. 359 КК України, звільнено по амністії².

¹ Павликівський В, 'Штраф та його ефективність у попередженні злочинних посягань на свободу журналістської діяльності' (2016) 3(14) Вісник Кримінологічної асоціації України 58–9

² Звіти Державної судової адміністрації України за формами №б «Про кількість осіб, засуджених, виправданих, справи щодо яких закрито, неосудних, до яких застосовано примусові заходи медичного характеру та види кримінального покарання» за 2010–2018 рр. (Судова влада України) <https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/>

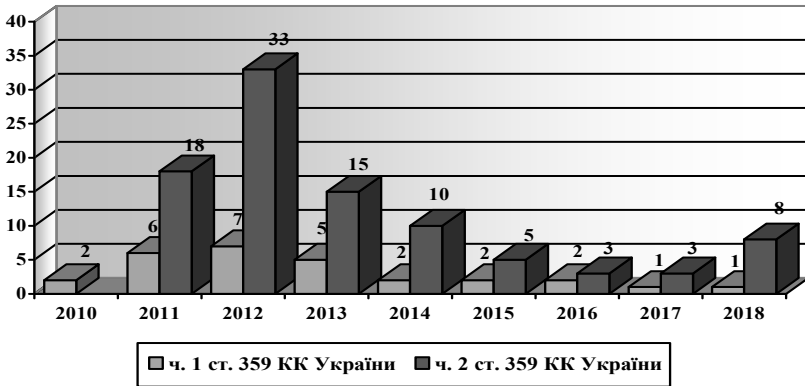


Рис. 3. Кількість осіб, звільнених від покарання з випробуванням за період 2010–2018 рр.

(за даними Державної судової адміністрації України)

Аналіз кількісних і якісних показників не буде повним без характеристики соціально-демографічних ознак структури засуджених. Можна зазначити, що з 393 засуджених – 375 чоловіків (95,42%), серед них 383 складають громадяни України (97,45%). Основний криміногенний вік припадає на осіб від 30 до 50 років – 52,15%, на наступну вікову групу від 25 до 30 років припадає значно менше – 24,68%. У розрізі ч. 1 ст. 359 КК України вікові пропорції за кількістю осіб розподілилися таким чином: від 30 до 50 років – 142 особи, від 25 до 30 років – 55 осіб, від 18 до 25 років – 42 особи, від 50 до 65 років – 20 осіб та від 65 років і старше – 1 особа, а за ч. 2 цієї ст. від 30 до 50 років – 63 особи, від 25 до 30 років – 42 особи, від 18 до 25 років – 22 особи та від 50 до 65 років – 6 осіб. Більшість осіб на момент вчинення злочину мали повну вищу освіту – 41,98%, а за родом занять більшість сегменту припадає на працездатних, які не працювали і не навчалися – 41,98%, приватних підприємців – 20,10%¹. У розрізі частин 1–2 ст. 359 КК України структуру освіти показує таблиця 1.

¹ Звіти Державної судової адміністрації України за формами №7 «Звіт про склад засуджених» за 2010–2018 рр (Судова влада України) <https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/>

Таблиця 1

Рівень освіти осіб на час вчинення злочинів
(за даними Державної судової адміністрації України)

№ з/п	Освіта	ч. 1 ст. 359 КК України	ч. 2 ст. 359 КК України
		Кількість осіб	
1	Повна вища	106	59
2	Базова вища	22	12
3	Професійно-технічна	58	30
4	Повна загальна середня	61	30
5	Базова загальна середня	12	2
6	Початкова загальна	1	–

Характерною кримінально-правовою рисою цього злочину варто відзначити достатньо низький рівень рецидиву. Судимості на момент вчинення злочину не мали 97,46% засуджених за цією статтею.

Висновки. Підсумовуючи вищенаведене, слід виділити декілька принципових позицій:

1. Починаючи з 2013 р. простежується тенденція до зменшення облікованих кримінальних правопорушень у сфері незаконного поводження з СТЗНОІ, яка протягом останніх декількох років тримається практично на одному рівні в абсолютному виразі та показуючи тенденцію до зменшення у відсотковому відношенні до кількості всіх облікованих СБ України справ.

2. Внесені у 2010 р. до ст. 359 КК України зміни та прийняття нового КПК України 2012 р. значною мірою поживавило практику, збільшивши кількісні та якісні показники, що простежується в проаналізованій статистиці та звітності. При цьому вже з 2014 р. простежується вироблення єдиних підходів до праворозуміння та тожність рішень, ухвалених судами.

3. Злочин, передбачений ст. 359 КК України, не визнається судами таким, що несе високу суспільну небезпеку, у зв'язку з чим судді надають перевагу застосуванню штрафу як одного з менш обтяжливих покарань.

4. Соціально-демографічні ознаки структури засуджених вказують, що найбільшу схильність до вчинення злочинів, передбачених ст. 359 КК України, мають чоловіки, громадяни України у віці від 30 до 50 років, що мають повну вищу освіту, не працюють та не навчаються.

У сукупності напрошується висновок про наявну ситуацію штучного завищення суспільної небезпеки злочину, передбаченого ст. 359 КК України. Невідповідність окремих приписів права сучасним реаліям та суспільним відносинам створює ситуацію, коли судові та правоохоронні органи не визнають за цим злочином великої суспільної небезпеки, що призводить до значної кількості закритих кримінальних проваджень і призначення покарань у межах мінімально передбаченої санкцією статті. Отримані дані показують існуючий стан криміногенної ситуації в країні, що склалася в останні роки у сфері незаконного поводження із СТЗНОІ та може використовуватися в межах кримінологічного супроводу протидії злочинності в означеній сфері й перегляду рівня суспільної небезпеки цього злочину на рівні закону.

REFERENCES

Бібліографія

Книги з автором

1. Оболенцев В, *Латентна злочинність: проблеми теорії і практики попередження* (Видавець СПД ФО Вапнярчук М Н, 2005)

Книги за редакцією

2. Голіни В, Головкина Б, (ред) *Кримінологія: Загальна та Особлива частини: підручник* (Право, 2014)

3. Сміяна Л, Нікітіна Ю, *Кримінологія: підручник* (Національна академія управління, 2010)

Статті з журналів

4. Бесчастний В, 'Кримінологічний аналіз стану злочинності в Україні' (2017) 1 Підприємництво, господарство і право 207

5. Міщенко Н, Тарасова К, 'Статистичний аналіз рівня злочинності в Україні. Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень' (2018) випуск 4 частина 1 Збірник наукових студентських праць 162

6. Павликівський В, 'Штраф та його ефективність у попередженні злочинних посягань на свободу журналістської діяльності' (2016) 3(14) Вісник Кримінологічної асоціації України 56

7. Храмцов О, 'Рівень, структура та тенденції поширення кримінального насильства в Україні' (2015) Випуск 20 Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право» 147

Автореферати дисертацій

8. Бондаренко В, 'Кримінальна відповідальність за незаконне поводження зі спеціальними технічними засобами негласного отримання інформації за кримінальним правом України' (автореф дис канд юрид наук Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016)

9. Лутак Т, 'Кримінально-правові аспекти незаконного поводження із спеціальними технічними засобами негласного отримання інформації' (автореф дис канд юрид наук Харків нац ун-т внутр справ, 2017)

Веб-сайти

10. Звіти Державної судової адміністрації України за формами №6 «Про кількість осіб, засуджених, виправданих, справи щодо яких закрито, неосудних, до яких застосовано примусові заходи медичного характеру та види кримінального покарання» за 2010–2018 рр. (Судова влада України) <https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/> дата звернення 10.06.2019

11. Звіти Державної судової адміністрації України за формами №7 «Звіт про склад засуджених» за 2010–2018 рр. (Судова влада України) <https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/> дата звернення 10.06.2019

12. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування за січень-грудень 2013–2018 рр.: статистична інформація Генеральної прокуратури України (Генеральна прокуратура України) <<http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html>> дата звернення 10.06.2019

Bibliography

Authored books

1. Obolentsev V, Latentna zlochynnist: problemy teorii i praktyky poperedzhennia [Latent crime: problems of prevention theory and practice] (Vydavets SPD FO Vapniarchuk M N, 2005) (in Ukrainian)

Edited books

2. Holiny V, Holovkina B, (red) Kryminolohiia: Zahalna ta Osoblyvya chastyny: pidruchnyk [Criminology: General and Special: a textbook] (Pravo, 2014) (in Ukrainian)

3. Smiiana L, Nikitina Yu, Kryminolohiia: pidruchnyk [Criminology: a textbook] (Natsionalna akademiia upravlinnia, 2010) (in Ukrainian)

Journal articles

4. Beschastnyi V, 'Kryminolohichniy analiz stanu zlochynnosti v Ukraini' [Criminological analysis of crime in Ukraine] (2017) 1 Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo 207(in Ukrainian)

5. Mishchenko N, Tarasova K, 'Statystychnyi analiz rivnia zlochynnosti v Ukraini. Statystyka – instrument sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen' [Statistical analysis of crime rates in Ukraine. Statistics – a tool for socio-economic research] (2018) vypusk 4 chastyna 1 Zbirnyk naukovykh studentskykh prats 162(in Ukrainian)

6. Pavlykivskiy V, 'Shtraf ta yoho efektyvnist u poperedzhenni zlochynnykh posihan na svobodu zhurnalistskoi diialnosti' [The fine and its effectiveness in preventing criminal assaults on journalistic freedom] (2016) 3(14) Visnyk Kryminolohichnoi asotsiatsii Ukrainy 56(in Ukrainian)

7. Khrantsov O, 'Riven, struktura ta tendentsii poshyrennia kryminalnoho nasylstva v Ukraini' [Level, structure and trends of criminal violence in Ukraine] (2015) Vypusk 20 Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina. Seriya «Pravo» 147(in Ukrainian)

Thesis abstract

8. Bondarenko V, 'Kryminalna vidpovidalnist za nezakonne povodzhennia zi spetsialnymi tekhnichnymi zasobamy nehlasnoho otrymannia informatsii za kryminalnym pravom Ukrainy' [Criminal liability for unlawful handling of special technical means of unlawful obtaining of information under criminal law of Ukraine] (avtoref dys kand yuryd nauk Lvivskiy derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav, 2016) (in Ukrainian)

9. Lutak T, 'Kryminalno-pravovi aspekty nezakonnoho povodzhennia iz spetsialnymi tekhnichnymi zasobamy nehlasnoho otrymannia informatsii' [Criminal legal aspects of the illicit handling of special technical means of silent retrieval of information] (avtoref dys kand yuryd nauk Kharkiv nats un-t vnutr sprav, 2017) (in Ukrainian)

Websites

10. Zvity Derzhavnoi sudovoi administratsii Ukrainy za formamy №6 «Pro kilkist osib, zasudzhenykh, vypravdanykh, spravy shchodo yakykh zakryto, neosudnykh, do yakykh zastosovano prymusovi zakhody medychnoho kharakteru ta vydy kryminalnoho pokarannia» za 2010–2018 rr. [Reports of the State Judicial Administration of Ukraine in Forms No. 6 «On the number of persons convicted, acquitted, closed cases, non-convicts, to whom compulsory medical measures and types of criminal penalties were applied» for 2010–2018.] (Sudova vlada Ukrainy) <https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/>(in Ukrainian)

11. Zvity Derzhavnoi sudovoi administratsii Ukrainy za formamy №7 «Zvit pro sklad zasudzhenykh» za 2010–2018 rr [Reports of the State Judicial Administration of Ukraine in Forms 7 of the Report on the Composition of Sentenced Persons for 2010–2018] (Sudova vlada Ukrainy) <https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/>(in Ukrainian)

12. Pro zareiestrovani kryminalni pravoporushennia ta rezultaty yikh dosudovoho rozsliduvannia za sichen-hruden 2013–2018 rr.: statystychna informatsiia Heneralnoi prokuratury Ukrainy [On registered criminal offenses and results of their pre-trial investigation for January–December 2013–2018: statistical information of the Prosecutor General’s Office of Ukraine] (Heneralna prokuratura Ukrainy) <<http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html>>(in Ukrainian)

Хлопов А. О. Характеристика кількісних та якісних показників незаконного поведження зі спеціальними технічними засобами негласного отримання інформації (ст. 359 КК України)

Стаття присвячена питанню кількісних та якісних показників злочинності у сфері незаконного поведження зі спеціальними технічними засобами негласного отримання інформації. Зроблено чи не вперше детальний огляд існуючих показників за ст. 359 КК України, наглядно проілюстровано найбільш значимі цифри та надано розгорнуті коментарі за отриманими даними.

У статті проаналізовано офіційну статистику та звітність Державної судової адміністрації України за період 2010–2018 рр. та Генеральної прокуратури України за 2013–2018 рр. щодо злочинів, пов’язаних із незаконним поведженням зі спеціальними технічними засобами негласного отримання інформації, передбачених ст. 359 КК України. Досліджено статистичні дані кількісних показників за облікованими справами, що перебувають у Службі безпеки України, по всіх злочинах в цілому та окремо за ст. 359 КК України, звернено увагу на амплітуду коливань кількості облікованих правопорушень в окремі роки та причини цього явища. Простежено кількість засуджених і виправданих осіб, структуру застосовуваних покарань та їх видів, проаналізовано окремі соціально-демографічні ознаки структури засуджених, таких як: громадянство, стать, вік, освіта, рід занять тощо.

Отримані результати дозволяють скласти цілісне уявлення про стан криміногенної ситуації у сфері незаконного поведження зі спеціальними технічними засобами негласного отримання інформації та створити передумови протидії злочинності й удосконалення кримінального законодавства у вказаній сфері суспільних відносин.

Ключові слова: аналіз, статистика, динаміка, злочинність, спеціальні технічні засоби негласного отримання інформації, особа злочинця.

Хлопов А. А. Характеристика количественных и качественных показателей незаконного обращения со специальными техническими средствами негласного получения информации (ст. 359 УК Украины)

Статья посвящена вопросу количественных и качественных показателей преступности в сфере незаконного обращения со специальными техническими средствами негласного получения информации. Сделано чуть ли не впервые подробный обзор существующих показателей по ст. 359 УК Украины, наглядно проиллюстрировано наиболее значимые цифры и даны развернутые комментарии по полученным данным.

В статье проанализированы официальная статистика и отчетность Государственной судебной администрации Украины за период 2010–2018 гг. и Генеральной прокуратуры Украины по 2013–2018 гг. относительно преступлений, связанных с незаконным обращением со специальными техническими средствами негласного получения информации, предусмотренных ст. 359 УК Украины. Исследована статистические данные количественных показателей по учетным делам, которые находятся в Службе безопасности Украины, по всем преступлениям в целом и отдельно по ст. 359 УК Украины, обращено внимание на амплитуду колебаний количества учтенных преступлений в отдельные годы и причины этого явления. Прослежено количество осужденных и оправданных лиц, структуру применяемых наказаний и их видов, проанализированы отдельные социально-демографические признаки структуры осужденных, таких как: гражданство, пол, возраст, образование, род занятий и т. п.

Полученные результаты позволяют составить целостное представление о состоянии криминогенной ситуации в сфере незаконного обращения со специальными техническими средствами негласного получения информации и создать предпосылки противодействия преступности и совершенствования уголовного законодательства в указанной сфере общественных отношений.

Ключевые слова: анализ, статистика, динамика, преступность, специальные технические средства негласного получения информации, личность преступника.

Khlopov A. A. Characteristics of quantitative and qualitative indicators of the illegal handling special technical means of private getting of information (art. 359 of the Criminal Code of Ukraine)

The article is devoted to the issue of quantitative and qualitative indicators of crime in the area of illegal use of special technical means of secret information. Is it not done in the first detailed review of existing indicators under article 359 of the Criminal Code of Ukraine, clearly illustrated the most significant figures and provided detailed comments on the data received.

The article analyzes the official statistics and reports of the State Judicial Administration of Ukraine for the period of 2010–2018. and the General Prosecutor's Office of Ukraine for 2013–2018, concerning crimes connected with the illicit handling of special technical means of the secret receipt of information provided for in art. 359

of the Criminal Code of Ukraine. The statistical data of quantitative indicators on accounting affairs, which are in the Security Service of Ukraine, for all crimes in general and separately according to art. 359 of the Criminal Code of Ukraine, attention was paid to the amplitude of fluctuations in the number of recorded offenses in some years and the causes of this phenomenon. The number of convicted and acquitted persons, the structure of the punishments used and their types were traced, certain socio-demographic features of the structure of convicts such as: citizenship, gender, age, education, occupation, etc. were analyzed.

The obtained results allow to make an integral view of the state of the criminal situation in the area of illegal use of special technical means of secret information and create preconditions for combating crime and improve criminal legislation in this area of public relations.

Key words: *analysis, statistics, dynamics, criminality, special technical means of private getting of information, criminal identity.*